

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Archi-||dioeceseos || Colonien-||sis Descriptio || Historica

Henriquez a Strevesdorff, Martinus

Coloniæ Agrippinæ, 1652

VIII. Brula.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12065

Agrestes inter Commercia crebra geruntur.

*Siffridus dum captus erat VVestburgius, olim
Antistes [a] Comes è Iuliâ VValramus uadcto
Milite, quassando tormentis occupat Arcem,
Obtentâ Muros est demolitus ab imo.*

*Prædictâ in terrâ, qua dicitur Eiflia, ad orae
Agrippinatum, Præmonstratensis in altum
Ordinis, eximium se Steinfeldense cacumen,
Cænobium extollit, quod tempore Præsulis olim
Brunonis structum primæva exordia sumpsit.*

*Insuper à binis Lacubus celeberrimus idem
Hic locus est; alter propè cernitur Vlmen, & alter
Antè Monasterium Laich, quorum nescit uterque
Hauriri, fundoque carent; namque alter ad Vlmen
In tantam terræ sese delibrat abyssum,
Ut demissa Bolis, nexa cui forte trecentæ
Orgia in immensum non polleat ire profundum.*

*In stagno hoc quidam Piscis latitare putatur
Triginta longus pedibus, qui quando videtur,
Masculea de stirpe domûs Vlmenensis, ut olim
Sæpius hoc visum est, aliquis defungitur Heres,*

VIII.

BRULA.

Archidiecesis BRULA est Vrbs subdita Terra.
A Rheno mediâ distat qua circiter horâ.
Electoralom validis hic Turribus Arcem
Cernimus, Elector Patriæ pro tempore Princeps
(Illius est etenim Residentia sæpè) per annum
Quâ capturus agit, curarum animique levamen;

Nam

a An. 1788.

Nam Locus ille Situ valdè est iucundus, ad ortum
Solis, agri grandes, & fertile prospicit aruum,
Occiduam verò spectat Silva ardua partem,
Ligniferaxque Nemus, vilne aut quod Ville vocatur;
Vicinos iuxta montes benèculta Rubellum
Vitis alit vinum, sanumque bibentibus haustum,
Incipiuntque illic iuga præmontosa videri.

Plurima conspicuam vivaria cernis ad Arcem,
In quibus insignes Piscatus, Stagnaque propter,
Circumducta viret subiecto Silvula muro,
In qua diversi Cervique ferique Caballi,
Omnigenaeque Fera servantur, aluntur, & auram
Erudienda bibunt Animalia plura, sub apto
Venatore, cui domus hinc est structa Magistro,
Perpetuusque isthoc Custos vigil excubat Horto.

Hunc juxta Lucum, Stabulumque Domumque, Ferarum
Effulgent raris Electoralia Tempe
Rebus, ab Artificum, Natura, Operumque trecentis
Dudum inventa modis: ast à regione, frequenti
Venatu educunt tam Rus quam Silva minores
Majoresque Feras, per tempora qualibet Anni.

De VVesterburgo Siffridus [a] Episcopus, Urbem
Agrippinatum contra dum bella movebat,
Brulensem magnis inprimis sumptibus Arcem
Vsq; paludoso, valido molimine, cepit
Ædificare loco: Præsul VVigboldus (b) ab Holte
Hanc post Siffridum Successor duxit in auras,
Supremumque apicem; verum VValramus (c) eandem
De Iuliaco, altis firmavit Turribus, addens
Robur, & in melius vèrtens fundamina fulcrum.

Hanc penes Hermannus Quartus, dictusque benigni
Nomine Pacificus, Landgravius [d] Hassia, & idem
Antistes, Patrum, quos Regula strictior ambit,
Franciscanorum, fundo curavit ab imo
Canobium educi, quæ prima Probatio nunc est

Ordini

a An. 1283. b 1298. c 1348. d 1491.

Ordinis illius, Provincia tota subintrat,
 Inque loco tali, Iudaorum ante Palestram,
 Quo ve Synagogam viguisse habitamque docemur;
 Non tantum dictus jam Praesul condidit hocce
 Sponte Monasterium, sacris at ritibus istud
 Delubrum Divis solenniter ipse dicavit,
 Devotisque Viris, Monachisque instruxit, ut eius
 Mæcenas, Fautorque loci, Patrumque Patronus,
 Qualis & illius dio Cognata favore
 Elisabetha fuit, cœlestibus addita Nymphis.

Sicque Synagoga gremium veri Ara Tonantis,
 Relligiosorum celeberrima limina Patrum,
 Occupat, atque Deo veniente Idola ruerunt.

At quæ productum sit nomen origine, BRULA,
 Antè octingentos, compertum est, circiter annos,
 Silvosos plerosque locos, excisa fuere
 Quæis ligna ignicrepis flammæ aptanda favillis,
 Et calles sectandarum erupere Ferarum.

BROILUS, aut BROILI nomen duxisse, nihilque
 Horret ab hoc verbo jam dicta Vrbs, BRULA, vocari.

Qua de Brulensi Satrapatu denique restat
 Pagorum Series, prisco sua jactat ab ævo
 Nomina Romulidum; à Ducibus vult namq; vocari
 Quisque locus, Palmesdorf dat Palmatus, indè
 Dat Iulius Gulsdorf, Cardorf dat nomina Carus,
 Trajanus Transdorf, Poppelsdorf Pablius: & cæc
 Ex alijs alijs scribunt sua nomina Pagi,
 Quæis tunc hiscè locis deducta Colonia multa est.

Praclara huic adsunt Satrapia Arcesque Domusq;
 Iam pridem dicta, nunc Promontoria Sancta
 VValpurgis Montem referunt, exinde refurgit
 Mons Roseus supra, paulo infra in Monte propinquas
 Villa-Regalis, Konigsdorff nobile Claustrum
 Virgineum, cuius Fundator primus & Author
 Augustus Casar, Carolus cognomine Magnus,

Adjacet Her-Mulheim, quondam Regina tenebat
 Hoc proprium Richeza, tenet jam Teutonum ordo.
 Ast Benedictinis sacratam Fratribus Aram,
 Brunonis Villam, Bravweiler, strenuus Heros,
 Ezo Palatinus Comes Erenfridus, (a) & huius
 Mathildis Coniux, Ottonis Gnata Secundi,
 Sacra Nicolao ponentes symbola Honoris
 Struxerunt bini, donisque bonisque beârunt.

Quin & in hoc Templo monstratur Lancea acuminè,
 Quâ sacrum Nostri Latus Assertoris JESU
 Perfossam lacerumque fuit, quo Sanguis & Unda
 Exiit, ô Magni Mystera maxima Verbi!

Hæc loca cuncta jacent prospectu penè sub uno
 Rus versus, quâ Sol Eo surgit ab ortu
 Vbiacam junctis spectantia nutibus Urbem.

Nunc Abbatia dicta Fundator uterque,
 Nempè Palatinus Comes Erenfridus, & eius
 Coniux Mathildis Nato Natasque sequentes
 Connubio peperere uno: vis nomina? denos
 Officijs Titulisque dabo tibi, Lector, in hiscè
 Versibus; à Patria neuter virtute recessit,
 Immo paterna auxit plus mille Talenta talentis.
 Hermannus Prasul, qui dictus Nobilis, Alter.

Exitit Ecclesia, Nomine, Reque Pius:
 Inde Soror Richeza fuit Regina Poloniam,
 Ponè gradus Sancto hæc sine, Beata jacet.
 Otto Suevorum Princeps, Regnique Dynasta,
 Otto Avus alter huic, sed fuit Ezo pater.
 Quartus erat celebris pietate, fideque Ludolphus,
 Strenuus ille Heros, Zutphaniaque Comes,

Sex Abbatissa: Sophia Abbatissa Mogonti,
 In sacra Maria Virginis Æde stetit.

In Capitolino prasul Soror, Ida resedit
 Delubro, tumuli dat pius hocce Lapis.

Novesim Hilduvigim tenuit, Dedekircha Mathildim
 Prapo-

a An, 1024.

Præpositas habuit, qua pietate voles,
 Insuper Assindis Theophana, Adelheia Nevella,
 Qualibet Antistes præfuit. Ecce Decem,
 Hisce Palatinis Bruno-Villaria gaudet:
 O nimium fœlix stemma! beata Decas!

IX.

LECHENIUM.

Vbiaca medio jacet Vrbs Ruralis in arvo
 Archidicecesis de Risa nomen adepta
 LECHENIUM: gremio firmis complectitur Arcem
 Turribus, hinc extrâ munitam duplici Fossa,
 Illinc intus alit deductum ex aggere terra
 Grande vadium. Henricus de Virnburg Prasul ab imo
 Hanc struere est orsus convexa Turre, sub Annulo
 Suprà viginti, sextum, quo sacra tenebat
 Iura Pedit: Vbiacam firmum munimen ad Aram,
 Ecclesieque potens Agrippinensis Asylon.

De Iuliaco exin Walramus (a) Episcopus, eius
 Successor dictam robustis Turribus Arcem
 Structurisque alijs munivit, idemque supremo
 Artificum stabilivit Opus fundamine dextris.
 Longinquum hic Prasul Domino cum Fratre gerebat
 VVilhelmo Iulia Comitum de sanguine bellum,
 Huius erat Comitum Residentia fixa Nideca,
 Lechenij alterius, VValrami scilicet: hisce
 Nonnulli voluere locis dare nomina; primò
 Castellum Neyd. Et germanâ voce, latinâ
 Invidia metam dicentes esse, cruentum
 Et propter bellum, discordantesque tumultus

a AD, 1344.

Hos